

Lovforslag nr. L 236. Fremsat den 21. april 1995 af erhvervsministeren (Mimi Jakobsen)

Forslag

til

Lov om butikstid m.v.

§ 1. Butikker, hvorfra der foregår detailsalg, samt frisørsaloner og saloner for skønhedspleje skal holdes lukket fra lørdag kl. 17.00 til mandag kl. 6.00 samt på helligdage, grundlovsdag og juleaftensdag.

Stk. 2. Påske- og pinselørdag samt den sidste lørdag før juleaftensdag kan de i stk. 1 nævnte butikker holdes åbent til kl. 20.00. Den sidste søndag før juleaftensdag kan butikkerne holdes åbent fra kl. 10.00 til kl. 20.00.

Stk. 3. Stk. 1 finder ikke anvendelse på salg fra automater. Detailsalg af drikkevarer med 2,8 pct. vol. alkohol eller derover må dog ikke ske fra automater.

Stk. 4. Loven gælder ikke for apoteker, jf. lov nr. 279 af 6. juni 1984 om apoteksvirksomhed med senere ændringer.

§ 2. Der må ikke fra butikker sælges, udleves eller udbringes drikkevarer med 2,8 pct. vol. alkohol eller derover på hverdage fra kl. 20.00 til kl. 6.00, lørdag fra kl. 17.00 til mandag kl. 6.00 samt helligdage, grundlovsdag og juleaftensdag.

Stk. 2. I de i stk. 1 nævnte tidsrum, skal drikkevarer med 2,8 pct. vol. alkohol eller derover være effektivt afskærmet over for publikum.

§ 3. § 1, stk. 1, gælder ikke for salg af følgende varer:

- 1) Brændsel.
- 2) Motorkøretøjer, traktorer, landbrugs- og entreprenørmaskiner, skibe og luftfartøjer samt brændstof og tilbehør hertil.
- 3) Lystbåde, campingvogne, telte og andet lejrudstyr.
- 4) Havebrugsvare fra gartnerier og planteskoler.

5) Husdyr.

6) Løsøre, der afhændes ved tvangsauktion eller er indleveret fra et bo og afhændes ved frivillig, offentlig auktion.

Stk. 2. Salg fra udstillinger, forlystelseshaver, dyreparker og lignende er ikke omfattet af § 1, stk. 1.

Stk. 3. Serviceanlæg beliggende på motorvejsnettet samt butikker beliggende i jernbanelstationer, rutebilstationer, lufthavne eller havne er ikke omfattet af § 1, stk. 1.

Stk. 4. Butikker, der sælger proviant til skibe og luftfartøjer, samt told- og afgiftsfrie butikker i toldlufthavne, er ikke omfattet af § 1, stk. 1, og § 2.

Stk. 5. Butikker, hvorfra der på hverdage sælges aviser eller mejeriprodukter, må på søn- og helligdage, grundlovsdag og juleaftensdag, holdes åbne fra kl. 7.00 til kl. 11.00 for salg af brød, mejeriprodukter og aviser.

§ 4. Undtaget fra § 1, stk. 1, er butikker, hvis forventede årlige omsætning ikke overstiger 15 mio. kr. ekskl. moms og punktafgifter, hvoraf op til 5 mio. kr. ekskl. moms og punktafgifter kan udgøres af andet end dagligvarer. Butikker, der udelukkende eller hovedsagelig sælger udvalgsvare, omfattes dog ikke af undtagelsen.

Stk. 2. § 1, stk. 1, gælder dog for butikker omfattet af stk. 1, hvis den årlige omsætning i tre på hinanden følgende år overskrider de i stk. 1 nævnte grænser for omsætning.

Stk. 3. De i stk. 1 nævnte butikker må ikke stå i indvendig forbindelse, herunder med andre butikker.

Stk. 4. De i stk. 1, 1. pkt., nævnte beløb reguleres årligt pr. 1. januar efter Danmarks Stati-

stiks forbrugerprisindeks. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bekendtgør hvert år omsætningsgrænserne efter den stedfundne regulering.

Stk. 5. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen afgiver årligt en redegørelse om udviklingen i butikernes omsætningsforhold.

§ 5. Overtrædelse af § 1, stk. 1, og stk. 3, 2. pkt., § 2, og § 4, stk. 3, samt udøvelse af detailhandel i strid med en frakendelse af retten her til, jf. stk. 2, straffes med bøde. Sker der ikke konfiskation af udbytte, som er opnået ved overtrædelsen, skal der ved udmålingen af bøde tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel. Der skal endvidere i gentagelsestilfælde udmåles en skærpet bøde.

Stk. 2. Har en erhvervsdrivende gjort sig skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af § 1, stk. 1, og stk. 3, 2. pkt., § 2, og § 4, stk. 3, kan retten frakende den pågældende adgangen til at udøve detailhandel på bestemte tidspunkter og til at sælge bestemte varer.

Stk. 3. Er overtrædelsen begået af et selskab, en forening, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 6. Loven træder i kraft 1. juni 1995.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 169 af 16. marts 1994 om butikstid.

§ 7. Tilladelser givet inden 1. juni 1995 i henhold til §§ 4, 5 og 6 i lov nr. 169 af 16. marts 1994 om butikstid bevarer deres gyldighed indtil 1. juni 2000, dog bortfalder tilladelser til bu-

tikker i større trafikknudepunkter fra 1. juni 1995. Tidsubegrænsede tilladelser i henhold til § 5, stk. 1, bevarer dog deres gyldighed, bortset fra tilladelser til butikker i større trafikknudepunkter.

Stk. 2. Tilladelser omhandlet i stk. 1, kan indtil 1. september 1995 indbringes for Butikstidsankenævnet. Efter behandling af disse klager nedlægges Butikstidsankenævnet.

Stk. 3. Butikker, hvis virksomhed ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 3 i den tidligere lov kan fortsætte denne virksomhed indtil 1. juni 1996.

Stk. 4. Loven tages op til revision i år 2000.

§ 8. I lov nr. 256 af 6. maj 1993 om restaurations- og hotelvirksomhed m.v. foretages følgende ændring:

§ 9, stk. 2, nr. 2 og 3, affattes således:

- »2) i lokaler i hoteller udøves frisørvirksomhed samt sælges gaveartikler, dagligvarer og varer til personlig brug for gæsterne,
3) i lokaler i idrætshaller og i foreningslokaler sælges sportsrekvisitter og -udstyr, emblemer og lignende, dagligvarer og varer til personlig brug for medlemmerne, og«

§ 9. I lov om leje, jf. lovbekendtgørelse nr. 704 af 22. juli 1994, foretages følgende ændringer:

1. § 30, stk. 2, indsættes som sidste pkt.:
»Det kan ikke pålægges lejereren at holde åben i et omfang, der er længere end, hvad der er sædvanligt for den pågældende type forretning.«
2. I § 31 indsættes efter »stk. 1 og 2,«:
»og § 30, stk. 2, 2. pkt.«

§ 10. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

Den gældende lov om butikstid trådte i kraft den 1. oktober 1994. Imidlertid medførte denne lov allerede før sin ikrafttræden en omfattende kritik i medierne, blandt organisationerne og i befolkningen. Kritikken gik navnlig på afgrænsningen af det varesortiment, som efter loven kan sælges uden for den faste åbningstid. Formålet med lovforslaget er på denne baggrund at liberalisere og forenkle de gældende regler om butikstider.

2. Gældende ret

Efter lov om butikstid er den almindelige butikstid fastsat til kl. 6.00 - 20.00 på hverdage og 6.00 - 14.00 på lørdage. Den første og sidste lørdag i måneden forlænges butikstiden til kl. 17.00.

Disse åbningstidsregler suppleres af en lang række undtagelser og dispensationer. Blandt disse kan nævnes bestemmelserne om sortimentsbutikker, hvorefter butikker, der kun fører et nærmere fastsat varesortiment, ikke er omfattet af lovens bestemmelser. Herudover har kommunalbestyrelserne mulighed for at undtage områder, der i det væsentlige benyttes til sommer- og weekendophold. Kommunalbestyrelserne kan endvidere give tilladelse til udvidede åbningstider i haveforeninger, på lejrlpladser, i større trafikknudepunkter mv. samt til butikker, der i særlig grad betjener turister, og som kun fører et nærmere angivet varesortiment. Kommunalbestyrelsen kan også give tilladelse - lejlighedsvis og tidsbegrænset - til udvidede butikstider i forbindelse med store turistbesøg, kongresser, omfattende festligheder o.lign.

Kommunalbestyrelsens afgørelser i henhold til §§ 4 og 5 kan af de foreninger, der er bemyndiget hertil, indbringes for Butikstidsankenævnet.

3. Lovforslagets indhold.

Åbningstiden liberaliseres, så der fra mandag morgen kl. 6.00 til lørdag eftermiddag kl. 17.00 kan holdes åbent døgnet rundt. Butikkerne kan således i denne periode selv fastsætte deres åbningstid ud fra

lokale behov og omsætningsmuligheder. I perioden fra lørdag kl. 17.00 til mandag morgen kl. 6.00, på helligdage, grundlovsdag og juleaftensdag skal butikkerne være lukkede.

Med den udvidede åbningstid forsvinder behovet for de dispensationer, som efter den gældende lov tilkommer kommunalbestyrelsen. Disse dispensationsbestemmelser, samt bestemmelsen om Butikstidsankenævnet er derfor udgået af lovforslaget. Efter forslagets § 7 bevarer tilladelser givet inden 1. juni 1995 dog deres gyldighed indtil 1. juni 2000.

Der indføres en bestemmelse om forbud mod salg af stærke drikke på hverdage fra kl. 20.00 til kl. 6.00, lørdag fra kl. 17.00 til mandag morgen kl. 6.00 samt på helligdage, grundlovsdag og juleaftensdag. Herved tilgodeses, som det også er tilfældet efter den gældende lov, de alkoholpolitiske og ordensmæssige hensyn, der også indgår i restaurationsloven. Forbudet mod salg af stærke drikke omfatter også de butikker, der efter forslagets § 4 må holde åbent i den fastsatte lukketid.

Med lovforslaget forsvinder det hidtidige begrænsede varesortiment, som kunne sælges i de såkaldte sortimentsbutikker uden for den normale butikstid. Dette erstattes af en adgang for butikker, hvis årlige omsætning ikke overstiger 15 mio. kr. ekskl. moms og punktafgifter til at holde åbent i den fastsatte lukketid. Op til 5 mio. kr. ekskl. moms og punktafgifter kan stamme fra salg af andet end dagligvarer. Dog omfattes butikker, der udelukkende eller hovedsagelig sælger udvalgsvarer ikke af undtagelsen. Omsætningsgrænserne reguleres årligt ved bekendtgørelse af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Ved dagligvarer forstås varer, der forbruges samtidig med, at de bruges (kortvarige forbrugsgoder), f.eks. madvarer, drikkevarer og vaskemidler. Andet end dagligvarer kan således være udvalgsvarer (langvarige forbrugsgoder) som møbler, tøj, hårde hvidevarer m.v. eller de varer som kiosker og lignende mindre butikker typisk sælger, f.eks. aviser, tobak, video, blomster, planter og lignende.

Omsætningsgrænsen er valgt, så også større kiosker og landkøbmand falder under denne grænse. Derimod udelukkes ved denne omsætningsgrænse

F. t. l. om butikstid m.v.

egentlige supermarkeder og varehuse, således at udvalgsvarebutikker beskyttes mod, at sådanne store forretninger handler med udvalgsvarer i lukketiden. Omsætningsgrænsen er fastsat, så overskridelse i tre på hinanden følgende regnskabsår medfører, at en butik vil blive omfattet af § 1. Treårsperioden medfører, at en butik ikke straffes for i et enkelt regnskabsår at have overskredet omsætningsgrænsen. Samtidig giver det en butik med stigende omsætning mulighed for – ud fra en vurdering af på hvilke dage og tidspunkter handlen foregår – at tage stilling til, hvilken type butik, den ønsker at være.

Mindre butikker, hvis årlige omsætning af andet end dagligvarer ikke overstiger 5 mio. kr., vil kunne holde åbent også i den fastsatte lukketid. Herved sikres det, at alle mindre butikker, der eksisterer på baggrund af salg af varer som aviser, video mv., og som i dag kan holde åbent for salg af sortimentsvarer, kan opretholde eksistensen. Det er dog en betingelse herfor, at disse butikker ikke udelukkende eller hovedsageligt sælger udvalgsvarer, d.v.s. langvarige forbrugsgoder som møbler, tøj, hårde hvidevarer m.v.

Med henblik på at forbedre mulighederne for især mindre dagligvarebutikker og nærbutikker i lokalområder, er det fundet nødvendigt med en klar afgrænsning af adskillelsen mellem disse butikker og andre butikker, f.eks. discountbutikker og supermarkeder.

Der foreslås derfor indsat en bestemmelse om, at der ikke må være indvinding forbindelse.

Da sortimentsopregningen er erstattet af en omsætningsgrænse kan enkelte varer udgå af opregningen i den gældende lov over varegrupper, der altid må sælges. Af trafik- og miljømæssige grunde er det fundet påkrævet at undtage serviceanlæg på motorvejsnettet fra de faste butikstider. Af hensyn til rejselivet er butikker beliggende i jernbanestationer, rutebilstationer, lufthavne og havne endvidere undtaget fra § 1, stk. 1.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil fortsat varetage administrationen af loven. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil tage initiativ til at følge lovens anvendelse. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil endvidere afgive en redegørelse om udviklingen i butikkernes omsætningsforhold. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil samtidig hjælpe borgerne med fortolkning af loven og efter behov udsende vejledning herom.

Den hidtidige adgang for kommuner til at dispensere fra åbningstiden i sommerhusområder mv., bortfalder.

Efter restaurationsloven er det i dag tilladt for butikker i hoteller og idrætshaller at sælge varer, som efter lov om butikstid må sælges fra kiosker. Da sor-

timentet for sortimentsbutikker - herunder kiosker - bortfalder ved lovforslaget, er det fundet nødvendigt at foreslå en indførelse af dagligvarebegrebet i restaurationsloven.

Små specialbutikker, der er beliggende i et center, bør ikke kunne tvinges til at holde åbent efter en fælles lang åbningstid, der primært tager hensyn til, hvad der er hensigtsmæssigt for store butikker i centret. Små specialbutikker har typisk faglært og dyr arbejdskraft, mens store dagligvarebutikker kan gøre brug af billigere arbejdskraft og har et betydeligt større salg i forhold til medarbejderstaben. Det vil derfor kunne være tabsgivende for en lille specialbutik at skulle holde åbent i samme omfang som de store dagligvarebutikker. Det foreslås derfor, at præcisere lejelovens bestemmelser om lejers forpligtelser, således at lejer alene har pligt til at holde en butik åben i et omfang, der er sædvanligt for butikker af den pågældende art.

Mange kiosker, der holder åbent i aften- og natte-timer eller i weekendperioder beskæftiger unge under 18 år. Flere tankstationer er beliggende i øde områder og flere kiosker i urolige bykvarterer. Åbnings-tidene og beliggenheden for disse butikker har vist sig at indebære en øget risiko for røveri og vold. For at sikre ordentlige og betryggende arbejdsforhold for unge, der arbejder under sådanne forhold, er det hensigten at ændre bekendtgørelse nr. 524 af 19. juni 1992 om unges farlige arbejde.

Ændringen vil navnlig indebære, at unge ikke må beskæftiges i kiosker, tankstationer og lignende i aften- og natte-timer samt i week-end perioder og helligdage uden for sædvanlig åbningstid, medmindre den unge arbejder sammen med en person over 18 år. Samme begrænsning vil også gælde for øvrige butikker, der er isoleret beliggende i et område uden almindelig færdsel.

Der har gennem flere år været opmærksomhed omkring udviklingen med stadig flere lavprisvarehuse og butikcentre og disses konsekvenser for den øvrige butiksstruktur. Lavprisvarehuse og butikcentre kræver et betydeligt kundemæssigt underlag. Placeres de uden for byområder, kan de derfor tiltrække kunder fra bymidterne og dermed betyde en skærpet konkurrence for butikkerne i byerne. Det har endvidere vist sig, at lavprisvarehuse og butikcentre ikke blot kan trække kunder fra bymidten i den pågældende kommune, men også kunder fra omegnskommuner. Udviklingen vedrørende lavprisvarehuse og butikcentre kan derfor have betydelige konsekvenser for den generelle butiksstruktur.

Miljø- og Energiministeren påtænker at iværksætte et udvalgsarbejde, som skal overveje hvorvidt den gældende planlovgivning og dennes administration i

tilstrækkelig grad har været egnet til at styre udviklingen i forbindelse med lavprisvarehuse og butikcentre, eller om der er behov for en styrket indsats på planområdet.

Udvalget skal navnlig undersøge, om udarbejdelsen af regionplaner kan ske på en sådan måde, at der tages højde for tværkommunale og amtskommunale konsekvenser samt byudviklingsmæssige, trafikale og miljømæssige konsekvenser af nye projekter til lavprisvarehuse og butikcentre, eller om der eventuelt kan være behov for at overveje anvendelse af et egentligt landsplandirektiv.

Endvidere vil der blive nedsat en kommission, der mere generelt skal belyse fremtidens butikstruktur. Resultatet af det ovenfor nævnte udvalgsarbejde vil indgå heri. Det seneste ti-år har ført væsentlige ændringer i danskerens livsmønster og -stil med sig og dermed også et ændret forbrugsmønster. Som følge heraf har der været en tendens til at centralisere indkøbsmulighederne i stadig større enheder, enten i varehuse eller centre domineret af varehuse. Denne udvikling har tilgodeset indkøbsbehov som følge af det ændrede forbrugsmønster, men også været til skade ikke blot for de mindre erhvervsdrivende, men også for den del af befolkningen, som ikke har bil eller i øvrigt er relativt immobile, herunder mange pensionister.

Kommissionen om fremtidens butikstruktur skal på denne baggrund analysere den hidtidige udvikling og fremkomme med de anbefalinger, der måtte vise sig nødvendige for at opretholde et levende nærbutiksmiljø for såvel daglig- som udvalgsvarer. Kommissionen skal endvidere vurdere, hvorledes ændringerne i butikstrukturen har påvirket distributionen af dagligvarer, herunder om denne sker på en måde, der i tilstrækkelig grad tager hensyn til forbrugeres behov og belastningen af miljøet.

3. Høring.

Forslaget er samtidig med fremsættelsen sendt i høring hos Amtsrådsforening i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsgiverforeningen for Handel, Assurandør-Societetet, Bager- og Konditormestrene i Danmark, Brancheorganisationen for Forbrugerelektronik, Camping Rådet, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Frugthandlere, Danmarks Isenkræmmerforening, Danmarks Restaurant- og Cafeteriaforening, Danmarks Skohandlerforening, Danmarks Sparekasseforening, Danmarks Tapet- og Farvehandlerforening, Danmarks Turistråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Automat Brancheorganisation, Dansk Blomsterhandlerforening, Dansk Familie Landbrug, Dansk

Frisør og Kosmetiker Forbund, Dansk Frisørmesterforening, Dansk Fødevareråd, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk Is- og Konfekturforskerforening, Dansk Textil Union, Danske Andelselskaber, Det Danske Handelskammer, Danske Husmandsforeninger, Danske Kioskers Centralforening, De Danske Landboforeninger, Danske Slagtermestres Landsforening, DSB - Restauranter og Kiosker, Dybfrosrådet, FDB, Finansforbundet, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Forbrugerrådet, Foreningen af DagligvarerGrossister, Foreningen af politimestre i Danmark, Foreningen af videogramdistributører og Brancheorganisationen af videoforhandlere, Frederiksberg kommunalbestyrelse, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Handels-, Transport- og Servicekartellet, HK/Handel, Hotel-, Restaurations- og Fritidserhvervenes Arbejdsgiverforening, Håndværksrådet, Kommunernes Landsforening, Det Kooperative Fællesforbund Fællessekretariatet, Københavns City Center, Københavns Magistrat, Landbrugsrådet, Landsforeningen af Danske Anlæggsgartnermestre, Landsforeningen af danske Plantehandlere, Landsforeningen Loyal Handel, Landsorganisationen i Danmark, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Politidirektøren i København, Q8 Forpagtere og Forhandlere, Realkreditrådet, Sammenslutningen af Danske Benzinforshandlere, Sammenslutningen af TexacoForhandlere, De Samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, De Selvejende Statoil Forhandlere, Statens Husholdningsråd, Forbrugerstyrelsen, Statstjenestemændenes Centralorganisation I, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Turismens Fællesråd, Vin- og Tobakshandlernes Landsforening, Foreningen for ejere af Udlejningsejendomme, Fællesforeningen af jyske Grundejerforeninger, Erhvervslejerne Landsorganisation, Lejernes Landsorganisation, Arbejdsministeriet, Boligministeriet, Finansministeriet, Forskningsministeriet, Forsvarsministeriet, Indenrigsministeriet, Justitsministeriet, Kirkeministeriet, Kulturministeriet, Landbrugs- og Fiskeriministeriet, Miljø- og Energiministeriet, Skatteministeriet, Socialministeriet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Trafikministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet og Økonomiministeriet.

4. Administrative og økonomiske konsekvenser.

Forslaget skønnes ikke at ville få væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige. Der vil dog blive en mindre besparelse som følge af Butikstidsankenævnets nedlæggelse.

5. Erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget må forventes at have en positiv effekt for de mindre butikker, ikke mindst for nærbutikker i lokal- og landområderne. De mindre dagligvarebutikker får mulighed for at føre et bredere vareudbud, samtidig med at de kan holde åbent på de tidspunkter, hvor deres kunder har behov og mulighed for at købe ind. Disse butikker vil som en konsekvens heraf få forbedrede konkurrencevilkår og dermed bedre overlevelsesmuligheder.

Da de store varehuse og supermarkeder, som også fører udvalgsvarer, ikke har mulighed for at holde åbent på søn- og helligdage forventes forslaget ikke at få nogen negativ effekt for udvalgsvarebutikkerne.

Den forøgede åbningstid for de mindre butikker opvejes for discountbutikker, supermarkeder og varehuse af den generelle udvidelse af åbningstiden, herunder muligheden for de lange lørdage. De store dagligvarebutikker sikres hermed udvidede omsætningsmuligheder, hvorved konkurrenceevnen også for disses vedkommende bevares.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 1, stk. 1, 2 og 6. Butikker må efter forslaget holdes åbent alle hverdage uden tidsbegrænsning, lørdage dog til kl. 17.00. Til gengæld skal butikkerne fortsat være lukkede for publikum på søn- og helligdage, grundlovsdag og juleaftensdag. Lukketiden er herefter fra kl. 17.00 lørdag eftermiddag til kl. 6.00 mandag morgen.

Set i forhold til den gældende butikstidslov er der tale om en udvidelse af butikkernes mulighed for at holde åbent, idet der nu kan holdes åbent i døgnets 24 timer på hverdage, og idet alle lørdage nu er »lange lørdage«.

Der er ikke med forslaget tiltænkt ændringer i selve butiksbegrebet. Butikker omfattes således salgs- og udleveringssteder, herunder selvstændige boder og stadelpladser. Lagre og håndværkeres salg fra lagre vil fortsat være omfattet af loven, når disse fungerer som salgs- eller udleveringssted.

Som hidtil omfatter loven alene erhvervsomfattigt detailsalg af varer til forbrugere, når salget finder sted fra fast forretningssted, jf. næringslovens § 10.

Dinér transportable-virksomhed består primært i udførelse af tjenesteydelser og er derfor ikke omfattet af loven. Det samme gælder f.eks. fremkaldelse af film, samt salg af billetter, lodsedler, totalisatorvirksomhed, herunder tips og lignende.

Salg på messer, kortvarige udstillinger, dyrskuer, festivaler, omrejsende forlystelseshaver m.v., er fort-

sat ikke omfattet af loven, men kræver tilladelse efter reglerne i næringsloven.

Den foreslåede § 2 indeholder et forbud mod salg, udlevering eller udbringning af stærke drikke, dvs. med 2,8 pct. vol. alkohol eller derover, efter visse nærmere angivne tidspunkter. Som konsekvens heraf foreslås i stk. 3, at det i den gældende bestemmelse om forbud mod salg af stærke drikke fra automater præciseres, at der ved stærke drikke forstås drikkevarer med 2,8 pct. vol. alkohol eller derover.

Til § 2

Efter den gældende lov må der ikke uden for butikstiden sælges stærke drikke, der indeholder 2,8 pct. vol. alkohol eller derover.

Af hensyn til udvidelsen af åbningstiden og af alkoholpolitiske og ordensmæssige grunde foreslås der indsat en bestemmelse, der forbyder salg, udlevering eller udbringning af stærke drikke på hverdage fra kl. 20.00 til kl. 6.00, lørdag fra kl. 17.00 til mandag kl. 6.00, samt på helligdage, grundlovsdag og juleaftensdag. Forbudet retter sig ikke kun mod salg, men også mod udlevering eller udbringning af disse drikkevarer. Stærke drikkevarer vil derfor ikke kunne erhverves fra butikker i disse perioder.

Drikkevarer, som indeholder mere end 1,2 volumenprocent alkohol, skal være mærket med oplysning om alkohol volumenprocenten, jf. § 23 i bekendtgørelse nr. 165 af 15. marts 1991 om mærkning af levnedsmidler. Det kan derfor for den handlende forholdsvis nemt konstateres, om et drikkevareprodukt indeholder 2,8 pct. vol. alkohol eller mere.

Ved en grænse på 2,8 pct. vol. alkohol vil det være tilladt at sælge lyst øl, men ikke almindelig øl eller bordvin.

§ 2 indebærer, at også butikker, der er undtaget efter § 4, er omfattet af forbudet, hvorimod butikker, der er omfattet af bestemmelsen i forslaget § 7 - afhængigt af de af kommunalbestyrelsen fastsatte vilkår - kan bevare muligheden for salg af stærke drikke i perioden.

For at skabe sikkerhed for, at drikkevarer med 2,8 pct. vol. alkohol eller derover ikke sælges, udleveres eller udbringes uden for det tilladte tidsrum, er det fundet nødvendigt i det foreslåede stk. 2, at foreskrive etablering af en effektiv afskærmning af sådanne drikkevarer.

Afskærmningen kan tilvejebringes ved aflåste skabe, døre, låger, gitre eller anden effektiv sikring mod, at kunderne og personalet har adgang til varerne i det pågældende tidsrum.

Overtrædelse af forbudet i den foreslåede § 2 kan i medfør af § 5 straffes med bøde, og en erhvervsdri-

vende, der gentagne gange har solgt drikkevarer med 2,8 pct. vol. alkohol eller derover i det tidsrum, som er nævnt i § 2 kan fratages retten til at sælge disse varer.

Til § 3

Bestemmelsen viderefører væsentlige dele af den hidtil gældende § 2. Bestemmelsen i det hidtidige stk. 1, nr. 2, er flyttet til et selvstændigt stk. 4, og er udvidet med told- og afgiftsfrie butikker i toldluft-havne. Lastmotorkøretøjer i langturstrafik er udtaget af bestemmelsen, da der har vist sig ikke at være behov for en særlig undtagelse herfor.

Da sortimentsopregningen er erstattet af en omsætningsgrænse kan enkelte varer udgå af opregningen i den gældende lov over de varegrupper, der altid må sælges. Det drejer sig om fersk fisk og naturalprodukter.

Af trafik- og miljømæssige grunde er det fundet påkrævet at undtage serviceanlæg på motorvejsnettet fra de begrænsninger i åbningstiden, som følger af § 1, stk. 1.

Ved serviceanlæg på motorvejsnettet er der adgang til køb af såvel benzin som andre varer. Anlæggene er karakteriseret ved, at der alene er adgang til anlæggene direkte fra motorvejene, dog for så vidt angår enkelte serviceanlæg tillige adgang via tilslutningsanlæg.

Formålet bag etableringen af disse anlæg på motorvejene er, at de alle ugens syv dage, 24 timer i døgnet, skal kunne forsyne de trafikanter, der allerede benytter motorvejsstrækningerne. Anlæggene skal derimod ikke i kraft af deres vareudbud i sig selv kunne tiltrække kunder og dermed øge trafikken på motorvejsnettet.

Af hensyn til rejselivet er butikker beliggende i jernbanestationer, rutebilstationer, lufthavne og havne endvidere udtaget fra lukketiden i § 1, stk. 1. Det foreslåede forbud i § 2 mod salg af stærke drikkevarer efter visse tidspunkter gælder dog også for disse butikker. Butikkerne skal for at være omfattet af bestemmelsen være beliggende i de pågældende stationer, lufthavne osv. Bestemmelsen gælder således ikke butikker, der ligger ved eller i nærheden af stationer, lufthavne etc. Afgrænsningen er mere omfattende end begrebet »større trafikknudepunkt« i den gældende lov. Herved undgås u hensigtsmæssige afgrænsningsproblemer.

Stk. 4, der omfatter salg af proviant til skibe og luftfartøjer samt salg fra told- og afgiftsfrie butikker i toldlufthavne, er en undtagelse fra § 1, stk. 1, og alkoholbestemmelsen i § 2. Dette er nødvendigt for at

kunne sørge for proviantering af skibe og luftfartøjer og salg til rejsende døgnet rundt.

Stk. 5 viderefører den gældende lovs bestemmelse om, at butikker, der på hverdage sælger aviser eller mejeriprodukter, på søn- og helligdage fra kl. 7.00 til kl. 11.00 kan sælge brød, mejeriprodukter og aviser. Bestemmelsen får selvstændig betydning for butikker, der omsætningsmæssigt overstiger de i § 4 omhandlede grænser.

Til § 4

For at tilgodese forbrugernes behov for visse indkøbsmuligheder uden for åbningstiden foreslås indsat en bestemmelse, hvorefter butikker, hvis forventede årlige omsætning ikke overstiger 15 mio. kr. ekskl. moms og punktafgifter, hvoraf op til 5 mio. kr. ekskl. moms og punktafgifter kan udgøres af andet end dagligvarer, kan holde åbent i lukketiden. Dog omfattes butikker, der udelukkende eller hovedsagelig sælger udvalgsvarer, ikke af undtagelsen. Med den foreslåede afgrænsning er det også tilsigtet at forbedre mulighederne for mindre nærbutikker i lokalområdet.

Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 3 og afskaffer dermed det gældende sortimentsbegreb.

Bestemmelsen vil medføre at butikker, der helt eller delvist, sælger dagligvarer og hvis forventede årlige omsætning ikke overstiger 15 mio. kr. ekskl. moms og punktafgifter, kan holde åbent uden for de i § 1 fastsatte åbningstider.

Mindre butikker, hvis årlige omsætning af andet end dagligvarer ikke overstiger 5 mio. kr. ekskl. moms og punktafgifter vil kunne holde åbent i den fastsatte lukketid. Herved sikres det, at alle kiosker og lignende mindre butikker, der eksisterer på baggrund af salg af varer som aviser, tobak, video, blomster, planter og lignende, og som i dag kan holde åbent, kan opretholde eksistensen. Butikker, der udelukkende eller hovedsagelig sælger udvalgsvarer, d.v.s. langvarige forbrugsgoder som møbler, tøj, hårde hvidevarer, radio og tv m.v., omfattes dog ikke af bestemmelsen.

Ved dagligvarer forstås varer, som forbruges samtidig med, at de bruges. Varerne er typisk madvarer, drikkevarer og vaskemidler, men også engangsvarer som f.eks. engangsservice, kaffefiltre, hygiejneartikler og lignende.

Andet end dagligvarer kan være udvalgsvarer, hvorved forstås varer, der bliver ved med at eksistere, samtidig med brugen, og som først går til grunde efter en nedslidning over en længere periode, f.eks. hårde hvidevarer, elektronikvarer, tekstiler og mø-

bler, eller den type varer, som kiosker og lignende mindre butikker typisk sælger, f.eks. aviser, tobak, video, blomster, planter og lignende.

Den forventede årlige omsætning opgøres for butikker, der består ved lovens ikrafttræden, ved en realistisk vurdering på grundlag af butikkens tidligere omsætning.

For nystartede butikker vurderes den forventede årlige omsætning på baggrund af et budget. Budgettet skal være realistisk set i forhold til typen af butik, størrelsen af butikken, det forventede antal varenumre, det forventede antal ansatte og lignende.

Omsætningen skal stamme fra virksomhed, der omfattes af lov om butikstid. Dette indebærer, at de forskellige former for tjenesteydelsesvirksomhed, der ikke er omfattet af lov om butikstid, jf. bemærkningerne til § 1, ikke skal medregnes i omsætningen. I omsætningen skal heller ikke medregnes omsætningen vedrørende varer, der er omfattet af § 3 og således undtaget fra lukketidsbestemmelsen i § 1, stk. 1. Det drejer sig bl.a. om salg af brændstof, herunder benzin, samt tilbehør til motorkøretøjer m.v. I vareomsætningen inkluderes dog det salg af øl, vin og spiritus, der finder sted i det tilladte tidsrum.

Omsætningen kan variere fra år til år, og det er derfor foreslået, at butikkens omsætning blot ikke i tre på hinanden følgende regnskabsår må overskride omsætningsgrænsen på 15 mio. kr. henholdsvis 5 mio. kr. Dette betyder, at en butik, der omfattes af undtagelsesbestemmelsen, ikke efterfølgende falder uden for denne, blot fordi den i et enkelt regnskabsår har en omsætning, der overstiger omsætningsgrænsen. Samtidig giver det indehaveren af en butik med stigende omsætning mulighed for at tage stilling til, hvilken type butik, den pågældende fremover ønsker at drive. Den pågældende kan her lade indgå i overvejelserne, på hvilke dage omsætningen ligger. Det er butiksindehaveren, der i givet fald skal kunne dokumentere, at den årlige omsætning i et eller flere på hinanden følgende år ikke har overskredet omsætningsgrænserne, og at omsætningen ikke overvejende har hidrørt fra udvalgsvarer.

Da der er tale om en særregel for mindre butikker og dagligvarebutikker med en omsætning på under 15 mio. kr. er det fundet nødvendigt at skabe klare regler for adskillelsen mellem disse butikker indbyrdes og i forhold til andre butikker. Stk. 3, indeholder derfor et forbud mod indvendig forbindelse mellem flere butikker omfattet af § 4, stk. 1, og mellem butikker omfattet af § 4, stk. 1, og andre butikker.

Butikker må betegnes som indvendigt forbundne, når der er mulighed for gennemgang for publikum eller personale eller umiddelbar flytning af varer fra den ene type butik til den anden. Der må således i

adskillelsen mellem butikker ikke være dør eller anden åbning. Butikker er ligeledes indvendigt forbundne, hvis de har fælles baglokale eller lager. Kravet om adskillelse medfører, at det er en forudsætning, at en butik har egen indgang enten fra gaden eller et andet offentligt tilgængeligt område, f.eks. gangarealeet i et butikscenter.

Det foreslås i stk. 4, at omsætningsgrænserne årligt reguleres efter Danmarks Statistiks forbrugerprisindeks. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bekendtgør reguleringerne.

I stk. 5 foreslås, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen årligt afgiver en redegørelse om udviklingen i butikernes omsætningsforhold. Redegørelsen skal belyse fordelingen af forskellige butikstyper, herunder kiosker, discountbutikker, supermarkeder og varehuse, i relevante omsætningsintervaller. Redegørelsen vil vise hvor mange butikker, der har mulighed for at holde åbent i lukketiden, fordi de fattes af lovens omsætningsgrænser. Redegørelsen vil endvidere skabe grundlag for en vurdering af, om der sker en ændring i fordelingen af butikker på de enkelte omsætningsintervaller. Det vil ligeledes være muligt at følge udviklingen i antal butikker, der ligger tæt på den omsætningsgrænse, som gør det muligt at holde åbent i lukketiden.

Til § 5

Straffebestemmelsen er med få konsekvensændringer en videreførelse af bestemmelserne fra den gældende lov.

Til § 6

For at fjerne de handlendes usikkerhed vedrørende butikkers indretning og åbningstid har man fundet det væsentligt, at lade ændringsloven træde i kraft så hurtigt som muligt. Ikrafttrædelsen er derfor foreslået til den 1. juni 1995.

Samtidig ophæves i stk. 2 lov nr. 169 af 16. marts 1994 om butikstid.

Til § 7

Det er fundet rimeligt, at butikker, der efter den gældende lov har opnået kommunal dispensation, bevarer muligheden for at holde længe åbent på de vilkår kommunalbestyrelsen har fastsat, herunder også bevarer muligheden i det omfang, dette er inkluderet i vilkårene, for at sælge øl, vin og spiritus. Det foreslås derfor, at tilladelser givet inden 1. juni 1995 bevarer deres gyldighed indtil den 1. juni 2000. Ved en gældende dispensation til f.eks. et sommer-

husområde vil denne overgangsregel også omfatte nye butikker, etableret efter lovens ikrafttræden.

Da butikker i trafikknudepunkter er omfattet af denne lovs § 3, stk. 3, er der ikke fundet behov for at videreføre disses dispensationer efter den gældende lov.

Tilladelser givet efter den gældende lovs § 5, stk. 1, kan være tidsbegrænsede. Er dette tilfældet bevares tilladelserne tidsbegrænsede.

Det foreslås i stk. 2, at Butikstidsankenævnet nedlægges, når det har færdigbehandlet tilladelser indbragt inden 1. september 1995.

Stk. 3 er indsat for at give butikker, der har indrettet sig som sortimentsbutikker efter den gældende lovs § 3, mulighed for i en overgangsperiode at fortsætte som sortimentsbutikker.

Det foreslås i stk. 4, at loven tages op til revision i år 2000. Revisionen vil blandt andet ske på grundlag af resultaterne af arbejdet i »Kommissionen om fremtidens butikstruktur«.

Til § 8

Bestemmelserne foreslås ændret, som følge af, at der ikke længere skal gælde regler om sortiment. De gældende regler i restaurationsloven tillader i hotellokaler salg af varer, der efter lov om butikstid må sælges fra kiosker, varer til personlig brug for gæsterne og gaveartikler. Det samme er tilfældet (bortset fra gaveartikler) for så vidt angår idrætshaller og foreningslokaler, hvor der yderligere må sælges sportsrekvisitter og -udstyr samt emblemer og lignende.

Det foreslås at tilføje salg af dagligvarer i stedet for kioskvarer, som er tilladt efter den gældende bestemmelse i restaurationsloven.

Denne udformning af bestemmelsen betyder, at der ikke må sælges andre udvalgsvarer end de, der er nævnt i bestemmelsen. Der vil således i hoteller foruden dagligvarer kunne sælges varer til gæsternes personlige brug samt gaveartikler. Fra idrætshaller og foreningslokaler vil der tilsvarende kunne sælges varer til personlig brug, sportsrekvisitter og -udstyr, samt emblemer og lignende.

Til § 9

Efter den gældende lejelov har lejereren af en butik eller beværtning pligt til at holde forretningen åben og i forsvarlig drift i sædvanligt omfang.

Det fremgår ikke nærmere, hvad der menes med sædvanligt omfang.

Denne pligt har med de hidtil gældende regler om butikkers åbningstider ikke givet anledning til væsentlige problemer, idet den typiske åbningstid i det

store og hele har været den, som lukkeloven har foreskrevet.

Bestemmelsen kan imidlertid fraviges ved aftale, og gælder således kun i leje forhold, hvor der ikke er truffet anden aftale.

For lejede forretninger i butikscentre og andre forretningsfællesskaber er det ofte et vilkår i lejeaftalen, at lejere af forretningslokaler har pligt til at overholde den fælles åbningstid, som er fastsat typisk ved beslutning blandt de forretningsdrivende. Den fælles åbningstid vil sædvanligvis kunne ændres løbende.

Med tilknytning til reglerne om lejerens pligt til at holde forretningen åben indeholder lejeloven mulighed for udlejere til efter nærmere regler at ophæve en lejeaftale, hvis lejereren ikke iagttager pligten til at holde forretningen åben.

I takt med at åbningstiderne er udvidet og med nærværende lovforslag udvides betydeligt, er der behov for at beskytte visse lejere af forretningslokaler imod aftaler om forretningens åbningstid, som ligge ud over, hvad der er sædvanligt for den pågældende type forretning, idet sådanne lejere ikke har den samme interesse i at udvide åbningstiden, som andre forretningslejere har. Som eksempel kan nævnes mindre udvalgsbutikker, der ofte vil være urentable at holde åbne i et omfang, der er større end det, der i dag anses at være normal åbningstid.

Det foreslås derfor, at aftalefriheden for så vidt angår lejerens pligt til at holde forretningen åben begrænses til, hvad der er sædvanligt for den pågældende type forretning.

Samtidig hermed begrænses udlejerens adgang til at ophæve en lejeaftale, såfremt lejereren ikke iagttager pligten til at holde forretningen åben, når denne pligt indebærer, at åbningstiden er længere end, hvad der er sædvanligt for den pågældende type forretning.

Sammenligningsgrundlaget omfatter forretnings typer. Om forretningen er placeret i et butikscenter eller lignende er uden betydning i denne forbindelse.

Med denne ændring sikres, at lejere af forretningslokaler ikke forpligtes til at holde forretningen åben i et omfang, som ikke er sædvanligt og dermed typisk ikke er rentabelt for den pågældende forretningstype.

Lejeren er fortsat forpligtet til at holde forretningen åben, men højst i et omfang der svarer til, hvad der er sædvanligt for den pågældende type forretning.

Forslaget tilsigter alene at præcisere den daglige åbningstid og vedrører således ikke lejerens adgang til at holde forretningen lukket i længere perioder.

Forslaget omfatter alene lejeaftaler, der indgås efter dette lovforslags ikrafttræden.

Lejeaftaler, som er indgået inden dette tidspunkt og indeholder vilkår, som vil kunne bevirke, at lejeren har pligt til at holde åbent i et omfang, der ikke

er sædvanligt i forhold til den pågældende forretningstype, omfattes således ikke af forslaget.